

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

KLAGE FRA A PÅ DOMMER B, X DOMSTOL. SAK NR 71/05.

Tilsynsutvalget for dommere har i møte 29. august 2005 truffet vedtak i ovennevnte sak.

Vedtaket er truffet av følgende medlemmer: Jon Høyland, Halvor Kjølstad, Trine Buttingsrud Mathiesen, Kari Mjølhus og Wenche Frogn Sellæg.

Tilsynsutvalgets leder, Anne Lise Rønneberg er fratrudd som inhabil i saken, jf. de øvrige medlemmers skriftlige vedtak av 26. august 2005. Kari Mjølhus, Rønnebergs personlige varamedlem, har trådt inn i hennes sted.

Ved brev av 5. juli 2005 har A inngitt klage på dommer B ved X domstol. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt dommer B til uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra den andre prosessfullmektigen i saken. Embetsleder ved X domstol er orientert om klagen. A har kommentert dommerens og prosessfullmektigens uttalelse i brev av 5. august og 23. august 2005. Disse brevene er oversendt dommeren til orientering. Tilsynsutvalget har ikke ansett det nødvendig å innhente ytterligere uttalelser fra dommer B.

Saksforholdet er i korthet følgende:

Med cand.jur A som prosessfullmektig fremsatte C og D den 20. januar 2005 en begjæring om midlertidig forføyning mot .....

Advokat E hadde i perioden 1998 – 2003 vært prosessfullmektig for C i flere rettsaker, og begjæringen om midlertidig forføyning gjaldt krav om utlevering av alle saksdokumentene i en erstatningssak advokaten tidligere hadde ført for C.

Det ble avholdt rettsmøte i saken 1. juni 2005. C og D møtte med A som prosessfullmektig, og advokat E møtte for saksøkte. Dommer B administrerte saken.

Under rettsmøtet ble A flere ganger irettesatt av dommeren, og en av episodene førte til at C forlot rettslokalet, etterfulgt av D og A.

Begjæringen om midlertidig forføyning ble ved kjennelse av 6. juni 2005 ikke tatt til følge, og C og D ble pålagt å betale motpartens saksomkostninger. Kjennelsen er ifølge klager påkjært.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

I store deler av det tre timer lange rettsmøtet opptrådte dommer B ubalansert, arrogant og sjikanøst overfor ham selv og hans arbeidsgiver. Dommeren var åpenbart partisk og alt tyder på at B på forhånd hadde bestemt seg for hvilket utfall denne saken skulle få.

Fra klagen siteres:

”Jeg fikk rett og slett ikke lov av dommeren til å stille dette spørsmålet flere ganger. Dommeren smalt klubben i bordet, og sa at E måtte få snakke; dvs rote seg bort fra løggen. Jeg spurte igjen – henvendt til dommeren – om jeg kunne få et ja eller nei (fra E). Dommeren sa, nei.

Jeg henvendte meg da til dommeren, og sa ærede rett. Mer fikk jeg ikke si. Dommeren brukte sitt stadig mer ondskapsfulle blikk og sa; hvor mange advarsler (har du fått)? Jeg spurte ham om jeg hadde fått noen advarsler overhodet. Dommeren svarte ja. Jeg spurte når jeg hadde fått den. Dommeren svarte noe slikt som at den første hadde jeg fått for 10 – 20 minutter siden. Dommeren sa plutselig at nå hadde jeg fått to advarsler.

Jeg kunne ikke la meg stoppe av en dommer som arbeidet så intenst mot sannheten, rettfærdigheten og familien C. Jeg uttalte derfor at jeg hadde stilt et enkelt spørsmål, som ikke krevde noe annet svar enn ja, eller nei, og dersom jeg ikke fikk stille dette spørsmålet, så hadde vi intet i denne domstolen å gjøre.

Etter denne seansen ble dommeren om enn mer frekk, uforskammet, og ubalansert til fordel for E. Det var for så vidt helt umulig å få til et normalt vitneavhør, enn si en normal dialog i retten. Dommeren hadde bestemt seg før saken kom opp; C skulle tape, og A skulle avbrytes og tvinges i kne. Slik arbeidet dommeren, om ikke fra første stund så i hvert fall fra det tidspunkt han fikk se at jeg ikke kunne bøye av for dommerens usaklige og uredelige opptreden.”

C forlot rettssalen på grunn av dommerens opptreden.

I uttalelse av 23. august 2005 har klageren gjentatt og utdypet klagen. Det anføres at dommeren blant annet uttalte at han forsto hvorfor klageren hadde mistet sin advokatbevilling, og senere hvorfor han ikke hadde bevilling. Klageren har aldri søkt om slik bevilling og uttalelsen var fremsatt i sjikanehensikt. Dommeren sa også til A's parter at de burde skaffe seg en advokat.

Innklagede – dommer B – viser i sin uttalelse til Tilsynsutvalget av 5. juli 2005 i hovedsak til rettsboken for rettsmøtet og kjennelsen av 6. juni 2005.

Fra kjennelsen siteres:

”Etterat det var holdt innledningsforedrag fra begge sider, og D hadde gitt partsforklaring, ga også advokat E partsforklaring.

Allerede på dette tidspunkt hadde dommeren flere ganger måttet gjøre A oppmerksom på hvem som ledet forhandlingene, og at han ikke kunne snakke i munnen på dommeren. Da A fikk anledning til å stille spørsmål til E, avbrøt han flere ganger svarene, og fremsatte også en helt udokumentert beskyldning om løgn, slik at dommeren flere ganger måtte irettesette ham, og etter hvert true med å vise ham ut, jfr. domstolsoven § 133. Dette førte til at C demonstrativt forlot rettslokalet, etterfulgt av D og A.”

I uttalelsen utdypes videre:

”De advarsler A tidligere hadde fått, skyldtes at han ikke var villig til å holde munn når dommeren hadde noe på hjertet. Den avsluttende episoden ble utløst ved at A beskyldte motparten for å lyve.

...

Denne benektelsen av å huske en telefonsamtale for tre år siden var dermed et helt utilstrekkelig grunnlag for i retten å beskyldte noen for løgn, slik A gjentatte ganger gjorde. Han forlangte også svar med ja eller nei på spørsmål som advokat E ville gi fyldigere svar på, og avhøret foregikk ikke på en måte som var i samsvar med tvistemålsloven § 113, siste ledd, jfr. § 219.”

Motpartens prosessfullmektig – advokat E – mener den foreliggende klage for Tilsynsutvalget er komplett useriøs og ubegrunnet, og at A i sin klage gir en feilaktig og forvrengt fremstilling av hva som foregikk i det aktuelle rettsmøtet.

Advokat E skriver bl.a. følgende:

”Vi kan ikke se at det var noe under saken som i det hele tatt indikerte at dommeren forut for saken på noen som helst måte hadde gjort seg opp en oppfatning som gjorde at han var forutinntatt slik motparten hevder.

Poenget er vel snarere at det etter hvert som motpartens eget, heller håpløse forsøk på å fremstille sin sak skred frem, måtte det etter hvert bli mer og mer opplagt for enhver relativt oppegående jurist at motparten trolig verken hadde noe krav eller noen sikringsgrunn. Når dommeren da etter hvert begynte å stille en del legitime, saklige og oppklarende spørsmål til motpartens fremstilling, dette slik at motparten skulle få en mulighet til å oppklare eventuelle misforståelser, så presterer motparten å oppfatte dette som urimelig kritikk og velger da i stedet å komme med slengbemerkinger og klare useriøsiteter ovenfor dommeren blant annet om at dommeren ”kverulerte”. Slik vi oppfattet en del av disse utsagnene fra motpartens representant, samt hans opptreden under rettsmøtet, var disse for øvrig av en slik karakter, at de lå godt innenfor hva som burde gitt motpartens representant en klar rettergangsbet, jf domstolloven § 198.

Vi kan overhode ikke se at dommeren på noen som helst måte verken kverulerte, var frekk, uforskammet, ufin eller var i nærheten av å gå ”over strek” slik motparten forsøker å fremstille det. Til tross for at motparten opptrådte direkte ufin og uforskammet ovenfor retten er det vår oppfatning at dommeren håndterte disse ufinhetene på en korrekt og saklig måte.”

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. A har bedt om å få gi forklaring direkte for utvalget. Slik saken er opplyst, finner Tilsynsutvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf domstolloven § 238 andre ledd, andre setning.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf domstolloven § 236 første ledd. Tilsynsutvalget kan imidlertid etter domstolloven § 236 fjerde ledd ”ikke vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig”. Dette betyr at dersom et forhold kan gjøres til gjenstand for kjæremål eller anke til overordnet domstol, kan utvalget ikke vurdere dette. Hvis dommeren har gjort feil i ledelsen av den muntlige forhandling, kan det brukes

som grunnlag for anke eller kjæremål. Det innebærer at slike feil som utgangspunkt er unntatt fra vurdering av utvalget.

Utvalgets kompetanse til å behandle klager over uttalelser vedrørende premisser i rettsavgjørelser og opptreden i rettsmøter, er nærmere utredet av Domstolkommisjonen i NOU 1999: 19 side 325 flg, særlig side 326 første spalte. Her fremgår det at utvalget forutsettes å kunne behandle ”uhøvisk eller utilbørlig” atferd fra dommerens side. Det uttales videre at:

”Dette innebærer bl.a. at grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forføyning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse. .... ”

Tilsynsutvalget finner det ikke godtgjort at dommer B har opptrådt uhøvisk eller utilbørlig i sin prosessledelse.

Tilsynsutvalget finner grunn til å presisere at dommeren har rett og plikt til å styre forhandlingene. Han eller hun skal blant annet påse at saken konsentreres om det rettslig relevante, og at forhandlingene foregår i de riktige former. Det er således en normal del av prosessen at dommeren griper inn med korreksjon og veiledning i prosessfullmektigenes spørsmålstilling til parter og vitner. Den prosessfullmektig som blir korrigert, kan naturlig nok oppleve dette som ubehagelig.

Klageren, dommeren og motpartens prosessfullmektig har gitt nokså ulike beskrivelser av hva som skjedde under saken. Det synes å være klart at det har vært en noe opphetet replikkveksling mellom klageren og dommeren, hvor klageren ikke uten videre ville akseptere dommerens tilrettevisning. Tilsynsutvalget finner det imidlertid ikke godtgjort at dommeren har opptrådt i strid med god dommerskikk. Utvalget har funnet grunn til å legge en viss vekt på beskrivelsen fra advokat E, selv om heller ikke han kan anses som nøytral i saken.

Tilsynsutvalget har dermed kommet til at det ikke foreligger grunnlag for disiplinærtiltak i saken. Det gjøres slikt enstemmig

vedtak:

Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommer B.

*****

Tilsynsutvalgets vedtak kan ikke påklages etter forvaltningslovens regler. Partene i saken kan bringe vedtaket inn for tingretten ved søksmål. Søksmålsfristen er to måneder etter at partene ble underrettet om vedtaket. Det vises nærmere til domstolloven § 239.

Kopi av dette vedtak sendes embetslederen i X domstol til orientering.